

Det kribler i magen min!

«Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til de eldste barnas risikofylte lek?»

Nathalie Elise Nøvik
[kandidatnummer: 37]

Bacheloroppgave
[BNBAC3900]

Trondheim, april, 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Forord:

Tre lærerike, utfordrende og spennende år som bachelorstudent ved Dronning Mauds Minne Høgskole er snart over. Jeg ønsker å takke alle som har hjulpet meg og støttet meg gjennom min bachelorskriving prosess.

Jeg ønsker først og fremst og takke mine to veiledere, Karin Oddbjørg Kippe og Kristine Lefstad Tyldum, for god hjelp og støtte gjennom bachelorskrivingen min.

Takk til familie, venner og medstudenter for at dere har trodd på meg og støttet meg underveis.

Takk til mine informanter som stilte opp og tok seg tid til å gi meg nyttig datamateriale. Takk for at dere har delt deres erfaringer og meninger rundt temaet risikofylt lek. Uten dette hadde jeg ikke kunne gjennomført min oppgave.

Min store interesse for risikofylt lek er et resultat av min aktive barndom. Jeg ønsker derfor gi en ekstra takk til mamma og pappa for den fine barndommen jeg har fått, der de lot meg utforske risikofylt lek under trygge rammer. Takk til mine søsken som utfordret meg gjennom lek i barndommen min.

Nathalie Elise Nøvik

Trondheim, 17.03.2024

Innholdsfortegnelse

Bacheloroppgave	1
Forord:	2
1.0 Innledning	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	5
1.2 Problemstilling.....	5
1.3 Avgrensning av problemstilling.....	6
1.4 Oppbygning av oppgaven.....	6
2. Teori	6
2.1 Risikofylt lek.....	6
2.2 Mestringsfølelse og risikomestring.....	8
2.4 Flytsonemodellen.....	9
2.5 Affordances.....	10
2.6 Motorikk.....	10
2.7 Ansattes rolle i risikofylt lek.....	11
2.8 Sikkerhet og skader.....	12
3.0 Metode	13
3.1 Valg av metode.....	13
3.2 Kvalitativ forskningsintervju.....	13
3.3 Utvalg.....	14
3.4 Gjennomføring av intervju.....	15
3.5 Metodekritikk.....	16
3.6 Etske hensyn.....	17
3.7 Analysearbeid.....	17
5.0 Funn	18
5.1 Forståelsen av risikofylt lek.....	18
5.2 Ansattes begrensninger og håndtering av den risikofylte leken.....	20
5.3 Sikkerhet og skader.....	22
5.4 Fordelen med risikofylt lek.....	24
6.0 Drøfting	25
6.1 Forståelsen av risikofylt lek.....	25
6.2 Ansattes begrensninger og håndtering av den risikofylte leken.....	26
6.3 Sikkerhet og skader.....	28
6.4 Fordelen med risikofylt lek.....	29
7.0 Konklusjon og avslutning	30

8.0 Referanseliste.....	32
Vedlegg	33
<i>Vedlegg 1 .....</i>	<i>34</i>
<i>Vedlegg 2 .....</i>	<i>36</i>
<i>Vedlegg 3 .....</i>	<i>38</i>

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Ifølge kunnskapsdepartementet (2017) skal barnehagen bidra til at barn blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Jeg mener en viktig del av barns barndom er å bli kjent med egen kropp og muligheten til å kunne utfordre seg selv.

Jeg kommer selv fra en aktiv familie, som har hatt fokus på lek, idrett og friluftsliv. Det var derfor naturlig for meg å velge fordypning «natur og friluftsliv» på studiet. Selv var jeg både høyt og lavt som barn og hadde alltid noen skrubbsår på meg. Gjennom mine 3 år som student har jeg gjennom praksisperiodene mine innsett hvor viktige rollemodeller vi ansatte er for barna. Barna ser opp til oss og ønsker være en av oss. Som praksiselev har det vært givende å observere hva barn liker i sin aktivitet samt hvordan de utvikler seg som mennesker. Det morsomste både for meg og barna er de situasjonene vi har opplevd mestringsfølelse gjerne i forbindelse med oppgaver som i utgangspunktet virket litt for vanskelig å håndtere, men som vi etter hvert mestrer.

Det var derfor naturlig for meg å velge tema til bacheloroppgaven min. Basert på min aktive barndom og interesse for temaet «risikofyllt lek» falt valget fort på at jeg ønsket å forske mere på dette. Jeg har erfart gjennom mine 3 år på Dronning Maud Minnes Høgskole at det var forelesningene om risikofyllt lek som interesserte meg mest ettersom jeg selv har en del referansepunkter fra min egen barndom. I rammeplanen står det at barnehagen skal bidra til at barna opplever å vurdere og mestre risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49). Her står det svart-hvitt at barnehagen er pålagt å la barn få oppleve og utforske risikofyllt lek i barnehagehverdagen sin.

1.2 Problemstilling

Gjennom jobberfaring og praksisopphold, har jeg erfart at ansatte i de ulike barnehagene har forskjellig forhold til risikofyllt lek. Jeg har observert at noen voksne begrenser denne leken på ulike måter og jeg har derfor ønsket å finne ut mere om hva slags forhold ansatte har i forbindelse med den risikofylte leken.

Min problemstilling er: «*Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til barnas risikofylte lek?*»

1.3 Avgrensning av problemstilling

For å forenkle oppgaveløsningen velger jeg å avgrense problemstillingen. Ettersom det er de eldste barna som har størst forutsetning for å bli utfordret med risikofylt lek og som det er enklest å gjøre vurderinger rundt velger jeg å fokusere problemstillingen på disse barna.

Problemstillingen min blir da:

«*Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til de eldste barnas risikofylte lek?*»

1.4 Oppbygning av oppgaven

Jeg har valgt å bygge opp besvarelsen min gjennom åtte kapitler, hvor fem av disse kapitlene har underkapitler. I innledningen har jeg redegjort for valg av tema samt presentert problemstilling med avgrensning. Videre skal jeg presentere relevant teori, her er det flere begreper som vil gås gjennom som jeg mener er relevant for å svare på problemstillingen min. Kapittel 3 handler om metode, her vil jeg presentere hvilken metode som er valgt, etiske hensyn, valg av informanter og gjennomførelsen av dataarbeidet. Senere skal jeg vise til hvordan jeg analyserte funn av data som er samlet inn etter gjennomført intervjuunder. Deretter skal jeg presentere funnene mine og i siste kapittel drøfte funnene mine opp mot egen erfaring og teori som jeg fant i kapittel 2.

De siste kapitlene inneholder et sammendrag av oppgaven, avslutning, litteraturliste, og helt til slutt vedleggene som er brukt og henvist til i oppgaven. Dette vil gjelde informasjon- og samtykke skjema, kvittering og intervjuguide som nevnes i metodedel.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere aktuell teori som jeg mener er relevant for å kunne svare på min problemstilling. Jeg kommer også til å benytte meg av rammeplanen for barnehagen.

2.1 Risikofylt lek

Risikofylt lek og spennende opplevelser er noe barna søker fordi det er deres måte å utforske seg selv og omgivelsene på (Sandseter, 2018, s. 63). Sandseter betegner risikofylt lek som en fysisk lek som innebærer spenning, uforutsigbarhet og risiko, hvor barna i verste fall kan

skade seg som en konsekvens av leken (Sandseter, 2014, s. 14). Ifølge Stephen J. Smith (1998) så kan barns risikofylte lek ses i sammenheng med aktiviteter som å klatre høyt, rutsje, hoppe ned fra noe og balansere (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 26-27). Det er individuelt fra barn til barn hvor stor grad av risiko et barn tar, men Sandseter (2021) beskriver i sin studie at alle barn engasjerer seg i risikofylt lek på hver sin måte, dette gjelder begge kjønn. Sandseter forklarer at ansatte må se an barnets spenningsbehov og mestringsnivå, og kunne tilpasse grenser og frihet i risikofylt lek til hvert enkelt barn (Sandseter, 2018, s. 63). Dette for at alle barn skal kunne utfolde seg i den risikofylte leken. Sandseter og Kvalnes viser til at 10% av barns lek kan beskrives som risikofylt, hvor 7% av leken befant seg innendørs mens at 13% befant seg utendørs og var litt mer vanligere (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 29). De viser også til at den risikofylte leken foregår mest utendørs i fri lek.

Ellen Beate Sandseter er en kjent forfatter når det kommer til barns motoriske og fysiske lek. Sandseter har gjennom sin forskning og undersøkelser kommet frem til 6 ulike kategorier som kan beskrive hva risikofylt lek går ut på. Disse er:

1. Lek med stor høyde – her er det fare for fall. Eksempler på dette er klatring, hopping fra ulike høyder, henge/sleng i høyde eller balansere i høyde.
2. Lek med stor fart – en ukontrollert fart og tempo der man kan treffe noe eller andre. Eksempel på dette er sykling i høy fart, aking ned bakker, huske med høy fart eller løping ukontrollert.
3. Lek med farlige redskaper – noe som kan medføre skade til seg selv eller andre rundt seg. Dette kan være alt fra lek med kniver, sag, hammer etc.
4. Lek nær farlige elementer – et område hvor man kan falle inn eller i noe. Dette kan være lek nærme vann/sjø, bål, stup etc.
5. Lek som innebærer kamp – en lek hvor barna kan skade hverandre. Denne type lek kan være kamplek, slåssing eller fektning med pinner/stokker.
6. Lek hvor barna kan forsvinne eller gå seg bort – dette kan være lek der barna ikke er i oppsyn eller er utenfor et gjerde. Et eksempel på denne type lek kan være gjemsel, hvor barna gjemmer seg fra andre barn eller voksne.

(Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 27-28)

2.2 Mestringsfølelse og risikomestring

Sandseter skriver at opplevelsen av mestring knyttet til aktiviteter og situasjoner som du i utgangspunkt synes er litt skumle og kanskje frykter litt, og som gir gode opplevelser av egne ferdigheter og egen kompetanse (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 48). Mestringsfølelse er derfor et viktig element når man snakker om resultatet av den risikofylte leken.

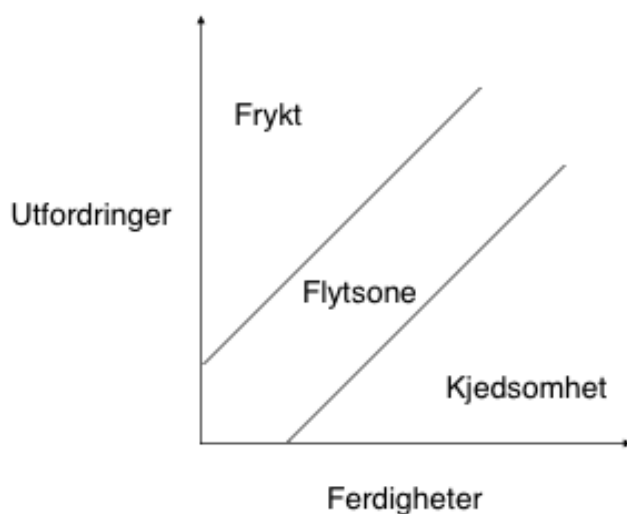
Mestringsfølelse oppstår når man har klart en utfordring man står ovenfor, og dette er en god følelse å kjenne på. Dette fører også til at man bygger sin egen selvfølelse. Barns selvoppfatning omfatter alt det barnet har av holdninger, viten og følelser ovenfor seg selv når det erfarer seg selv, vurderer seg selv og opplever seg selv (Lillemyr, 2011, s. 162) fra (Lillemyr, 2020, s. 162). Selvoppfatningen til barnet kommer fra hva oppfatningen av seg selv er og sin egen dyktighet med innflytelse fra andre (Lillemyr, 2020, s. 163), det vil derfor være viktig å støtte barna ved å gi dem positive tilbakemeldinger når de mestrer noe, barnets selvtillit vil bygges opp og motivasjonen til å fortsette å prøve vil komme til syne.

Et annet viktig begrep når man snakker om risikofylt lek er risikomestring. Risikomestring er en god grunn til å la barna drive på med risikofylt lek. I rammeplanen for barnehagen står det at barnehagen skal bidra til at barn får oppleve å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Ifølge Boyesen (1997) må barn få lov til å nærme seg risikoer for at de skal få den nødvendige erfaringen med risikofylte situasjoner som gjør at de kan mestre dem i fremtiden (Sandseter, 2018, s. 60). Når barn har fått erfart denne type mestring vil det gjøre barna i bedre stand til å kunne gjøre mer realistiske risikovurderinger senere, da barnet har erfart lignende situasjoner tidligere. Barn må få muligheten til å være i situasjoner hvor det kan være fare for risiko for å kunne mestre en risiko. Når barn opplever risikomestring, får de erfaring med deres reaksjonsevne, motorisk kontroll, fysisk styrke og romorienteringsevne som vil gjøre dem i bedre stand til å håndtere plutselige risikosituasjoner gjennom hensiktsmessige handlinger (Sandseter, 2018, s. 60). Ved å oppleve mestring av situasjoner som man i utgangspunkt syntes er litt skumle, gir det barnet gode opplevelser av egne ferdighet og kompetanse. Barn søker utfordringer tilpasset eget ferdighetsnivå og utfordringer, hvor det er gode muligheter for at de får nye mestringsopplevelser. Gjennom dette leker, lærer og utvikler barnet seg innenfor det Csikszentmihalyi kaller for *flytsone* (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 48).

2.4 Flytsonemodellen

Flytsonemodellen er en modell kjent fra Csikzentmihalyi (1990), som gir oss en bedre forståelse av hvordan mestringsfølelsen oppstår. Modellen viser oss en sammenheng mellom utfordringer og ferdigheter, hvor dette foregår mellom kjedsomhet og bekymring (Lillemyr, 2020, s. 167). Det er i lek, barn blir introdusert for *flyt*, flyt forekommer når barn er fullstendig til stede i det de holder på med, og opplever at utfordringene aktiviteten stiller er i overensstemmelse med de forutsetningene de har for å mestre dem (Nes, 2018, s. 375).

Figur 1, modell for indrestyrt motivasjon (Csikzentmihalyi, 2000)

Figur 1 viser at man er avhengig av å oppnå samsvar mellom utfordring og egendefinert ferdighet, for å kunne være i flytsonen. Om noe blir kjedelig kan det være resultat av for lite utfordring i forhold til hva man skal mestre, men dersom utfordringen oppleves for stor i forhold til egendefinert ferdighet så kan dette resultere i frykt. Flyt-perspektivet vil derfor være et viktig grunnlag for å støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gir mulighet for barns medvirkning i læringen (Lillemyr, 2020, s. 176) dette er også noe rammeplanen fastslår (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 21). Flyt er også noe som kan oppstå når som helst i leken. Det er i flytsonen barn opplever mestringsfølelse da det er her de blir utfordret, men samtidig føler seg trygg i selve situasjonen. Når barn balanserer mellom spenning og frykt, får de erfaring med emosjoner fra hele følelsesregisteret sitt og det er her spenningen i kroppen kommer frem (Sandseter, 2018, s. 57). For at barna skal oppnå dette er barna avhengige av et stimulerende lekemiljø med muligheter for risikofylt lek. Mulighetene for lek i miljøet omtales som affordances.

2.5 Affordances

Affordances er et begrep som brukes bredt i barnehagelærerutdanningens litteraturgrunnlag (Neegaard, 2022, s. 19). Vi kan definere *affordances* som den umiddelbare oppfatningen en person har av et objekt, en hendelse eller et sted, med tanke på betydningen og mulighet for handling som så å si ligger i objektet, hendelsen eller stedet (Moser & Storli, 2018, s. 117). Enklere sagt handler det om samspillet mellom det fysiske miljøet og barnets lek. Neegaard skriver at det er individets erfaring, evner og oppmerksomhet som avgjør hva av miljøets muligheter som sees og tas i bruk til lek og utforskning – hva et barn ser og bruker av muligheter i miljøet (Neegaard, 2022, s. 19). Noen barn har behov for hjelp til å kunne utfordre seg selv, mens andre barn utfordrer seg selv på egen hånd. Barn som trenger tettere oppfølging til dette er avhengig av voksne. Det å se eller legge merke til relasjonen mellom et barn og miljøet krever at barnehagelæreren er bevisst på denne relasjonen og bruker observasjon, kunnskap og erfaring til å opparbeide seg et blikk for hvert enkelt barn (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 27). *Affordances* vil i bunn og grunn kunne gi barn muligheten til å utforske, lære og utvikle seg motorisk i utfordrende og i trygge omgivelser.

2.6 Motorikk

Risikofylt lek er en fysisk lek med flere fordeler som ofte innebærer fysisk aktivitet og aktiv bruk av kroppen sin (Sandseter & Kvalnes, 2021, 51). Motorikk framstilles ved å beskrive en persons bevegelse, men i denne oppgaven ser jeg den i sammenheng med kroppslighet. Kroppslighet består av kropp, bevegelse, sansing og persepsjon i et helhetlig biologisk, sosialt og kulturelt perspektiv. Motorikk betegner vi som ulike prosesser og funksjoner, med styring og kontroll av kroppsholdning og bevegelse å gjøre (Moser, 2018, s. 131-132). Gjennom risikofylt lek, søker barn etter motoriske utfordringer, ved at de stadig prøver ut nye aktiviteter. Dette fører etter hvert til at de oppnår bedre motorisk ferdighet. Lysklett (2013) skriver at gjennom å ta med barn ut til naturmiljøet vil dette fremme den motoriske utviklingen mer enn lek på tradisjonelle lekeplasser (Lysklett, 2013, s. 142). I rammeplanen for barnehagen står det at barnehagen har et ansvar for at barna videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper (Kunnskapsdepartementet, 2018, s. 29). De voksne i barnehagen har derfor et stort ansvar i å tilby barna lekaktiviteter som fremmer denne utviklingen.

2.7 Ansattes rolle i risikofylt lek

Det er de ansatte som legger føringen for barns mulighet for risikofylt lek i barnehagen. Rammeplanen for barnehagen (2017) gir oss tydelige retningslinjer for hvordan personalet og barnehagen skal jobbe i forhold til dette. Det står blant annet at barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende samt gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Videre står det at personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får mulighet til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 14). Her gis det føringer om at barnehageansatte må være flinke til å tilrettelegge for denne type lek. Personalet i barnehagen må kunne tilrettelegge aktiviteter slik at barna har muligheten til å finne en balanse mellom kravene som blir stilt til aktiviteten og barnas forutsetninger for å kunne mestre aktiviteten (Bjørger, 2018, s. 329). Sandseter skriver at personalets holdninger og toleranse for risiko og hvordan de forholder seg til risikofylt lek i det praktiske, har stor betydning. Sandseter mener at de begrensningene voksne setter for barnet i lek, ofte er tuftet på deres egne oppfatninger av hva som er farlig (Sandseter, 2018, s. 62).

Det kom frem i en studie fra Australia at barn ble trukket vekk fra spennende og risikofylte opplevelser fordi barnehageansattes egen bekymring og redsel kom til syne, da de var redd for å bli sett på som en dårlig ansatt og at de ikke ønsket å bli saksøkt dersom barna ble skadet. Dette er også noe Sandseter (2021) skriver om, at voksne ofte er redd for å bli saksøkt om en ulykke eller skade skulle skje, og at mange barnehager eller skoler opplever press fra forsikringsbransjen for å unngå skader (Sandseter. & Kvalnes, 2021, s. 34). Det er tydelig at redsel for barna er en viktig faktor som gjør at ansatte setter de ulike begrensningene. Det er derfor viktig at barnehageansatte tenker over om begrensningene de setter er basert på deres egen bekymring og redsel heller enn at barn skal få utfolde seg med utforskende og risikofylte lek under trygge rammer. Det er viktig at barnehageansatte fokuserer på hvilke positive sider den risikofylte leken for at de lettere skal kunne ta trygge vurderinger og valg ift risiko (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 18). Det er barnets eget behov og dets egen akseptable grense for risiko som avgjør om noe er farlig eller ikke (Sandseter, 2018, s. 62).

Rammeplanen påpeker hvor viktig voksenrollen er, der de skal observere, analysere, støtte og delta i og berike leken gjennom barnas premisser (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). Som barnehageansatt, er den mest betydningsfulle oppgaven i utetiden å sørge for at de til enhver tid er til stede der barna befinner seg og at de er med å støtte barna i leken (Storli, 2018, s. 348-350). Ved at de voksne er til stede med barna og støtter barna underveis i leken,

så vil de få en større forståelse for det enkeltes barns lek, mestring og deres behov (Fasting, 2017, s. 57).

2.8 Sikkerhet og skader

Det har i de siste årene vært stort fokus og oppmerksomhet rundt barns sikkerhet – hvor man skal unngå at barn utsettes for risikoer de ikke er i stand til å forutse og vurdere selv.

Sandseter skriver at grunnen til at barns muligheter for spennings- og risikofylt lek er i ferd med å begrenses er fordi det blir satt strengere krav og regler knyttet til sikkerhet (Sandseter, 2018, s. 61). Resultatet av dette kan være at personalet i barnehagen opptrer mer beskyttende ovenfor barna og ikke lar barna gjennomføre den risikofylte leken som de ønsker. En grunn til dette kan være at konteksten for barnas oppvekst er fremmed for dem (Sandseter, 2021, s. 15). Dette viser seg gjennom at voksne er mer beskyttende for barna i barnehagen, enn deres egne barn.

Norge innførte i 1996 en forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr som en regulering av alt offentlig tilgjengelig lekeplassutstyr, slik at dette skal fungere etter sin hensikt og ikke utgjøre noen urimelig fare ved bruk. Forskriften har “til formål å forebygge at lekeplassutstyr medfører helseskade for brukere eller tredjepart når utstyret brukes til de formål det er beregnet for eller slik det kan forventes at barn bruker det” (Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr, 2014, §1). Barn vil naturligvis skade seg i barnehagen, og dette er ofte et resultat av spenning- og risikofylt lek (Sandseter, 2021, s. 36). Uansett har barnehageansatte ansvar for å tilpasse og passe på at det ikke oppstår alvorlige skader, dette gjøres gjennom å foreta egne risikovurderinger av området/lekemiljøet barna opprettholder seg på. De ansatte skal da følge forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr (2014).

Sandseter skriver at mye av grunnen for at temaet rundt sikkerheten har vokst er at barnehagene er redd for at det skal oppstå alvorlige ulykker (Sandseter, 2021, s. 36). Skadeforskning i barnehager viser at barns skader ofte er et resultat av fall fra husker/disser, rutsjebaner, klatrestativer, sykler og annet utstyr, samt at barn kan bli truffet av husker eller annet bevegelig utstyr eller at de klemmer seg fast i lekeplass utstyr. Annen forskning viser at de fleste skader er av mindre alvorlighetsgrad (Sandseter & Hagen, 2018, s. 417). Offentlig statistikk viser at til tross for innføringen av lover og forskrifter, så har ikke antallet lekeplassulykker gått ned. Skadene som oppstår er ofte ikke alvorlige, i en norsk kartlegging av skader i barnehager så er 98% av skadene små skader. Dette kan være skrubbsår, blåmerker eller små kutt (Sandseter, 2021, s. 37), dette bekreftes gjennom internasjonale

studier. Studier viser også at de fleste skader ikke oppstår som følge av feil med lekeplassutstyret, men ofte er et resultat av hvordan barna leker. Barn ønsker ofte å utforske og teste grenser og dette fører til at noen benytter lekeplassutstyret på en mer kreativ, utfordrende og risikofylt måte. Videre så viser studier at gutter er mer spennings-og risikosøkende enn jenter, og at de derfor skader seg mer enn jentene (Sandseter & Hagen, 2018, s. 417).

3.0 Metode

I dette kapittelet av oppgaven vil jeg presentere kvalitativt forskningsintervju som metode og deretter begrunne hvorfor jeg har valgt å bruke denne metoden i oppgaven. Utvalget av informanter blir begrunnet og gjennomføringen vil bli forklart. Jeg kommer også til å ta for meg etiske hensyn, da dette var en sentral faktor for å kunne gjennomføre oppgaven min. Informantenes navn og barnehage vil bli erstattet med Anne, Kari og Hans. Til slutt vil jeg vise til hva slags type analyse metode jeg har brukt og hvordan jeg har analysert funnene mine.

3.1 Valg av metode

Det er i hovedsak to metoder å velge mellom når man skal velge forskningsmetode. Disse to er kvalitativ og kvantitativ metode. Forskjellen mellom disse to er hvordan data materialet blir registrert og analysert. Kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). For å kunne finne best mulig svar på min problemstilling valgte jeg å benytte meg av kvalitativt intervju som metode. Som følge av at jeg ønsket å finne svar på hvordan barnehageansatte ser på barns risikofylte lek i barnehagen var det naturlig for meg å benytte meg av kvalitativt intervju som metode. Dette fordi jeg ser på denne metoden som den beste metoden for å kunne svare ut problemstillingen min gjennom at jeg får et bredere innblikk, bedre forståelse av holdning og forståelse av temaet.

3.2 Kvalitativ forskningsintervju

Når man benytter seg av forskningsintervju, så ønsker forskeren å få belyst problemstillingen og temaene knyttet til det aktuelle prosjektet (Dalen, 2011, s. 26). Den vanligste formen for intervju innenfor en kvalitativ metode er semistrukturert eller delvis strukturert. Her er det forskeren som styrer intervjuet, og intervjuguide er laget på forhånd. Intervju har ingen strengt

regelverk, men hovedsaken når en intervjurunde skal forberedes er å kunne besvare på spørsmålene hva, hvorfor og hvordan. Her handler det om at man spør seg selv hva man skal spørre om, hvorfor har man valgt ut disse spørsmålene og hvordan skal spørsmålene formuleres under intervjuet (Bergsland & Jæger, 2014, s. 70). Under et kvalitativt intervju er det viktig at man grundig arbeider med spørsmålene som skal bli stilt, dette er fordi informasjonen informantene gir, er viktig datamateriale for videre i prosjektet. Her er det derfor avgjørende at spørsmålene som blir stilt, fører til at informantene åpner seg, føler seg trygge og føler at de kunne bruke sine egne ord og opplevelser under intervjuet (Dalen, 2011, s. 27). Under arbeidet med å skrive en intervjuguide, var jeg bevisst på både å stille lukkede og åpne spørsmål slik at informanten fikk rom for å få frem sine egne erfaringer og opplevelser. For å sikre meg at jeg hadde gode spørsmål, testet jeg ut spørsmålsguiden på mine medstudenter i forkant. Dette var nyttig da jeg gjennom denne prosessen fikk mulighet til å gjøre noen justeringer før jeg satte i gang med intervjuene.

3.3 Utvalg

For å kunne svare på min problemstilling, valgte jeg å intervju 3 pedagogiske ledere i ulike barnehager: Alle tre jobbet til daglig med de eldste barna i barnehagen. Grunnen til at jeg valgte pedagogiske ledere som informanter var at de har tilnærmet lik utdanning og følgelig benytter tilnærmet lik fagterminologi. Tanken var at dette kunne redusere faren for feiltolkning av spørsmål knyttet til intervjuet. Jeg intervjuet også ansatte som har jobbet lenge i barnehage, da jeg så på dette som en viktig faktor for å kunne innhente mest mulig nyttig og relevante data. Som nevnt tidligere så blir informantens navn erstattes med Anne, Kari og Hans. Dette for å ivare personvern og anonymisere barnehagen de jobber i.

Anne er en kvinnelig pedagogiskleder som har jobbet i barnehagen i 17 år. Hun jobber i en idrettsbarnehage som legger vekt på bevegelsesglede og fysiskaktivitet. Barnehagen ligger i et tettbygd strøk, så man er nødt til å gå litt for å komme seg til mark og skog.

Kari er en kvinnelig pedagogisk leder som har jobbet hele 35 år i barnehage. Hun jobber i en privat stiftelses barnehage. Barnehagen har en lavvo på uteområdet som fungerer som basen til de eldste barna. Barnehagen aktiviserer barna mye utendørs. Barnehagen har en stor tomt som består av mye trær og naturelementer, og det er mange tur-muligheter i nærområdet.

Hans er en mannlig pedagogiskleder som har jobbet 14 år i barnehage. Han jobber i en privat idrettsbarnehage og jobber med de eldste barna i barnehagen. Barnehagen ligger i et tettbygd strøk og de tar ofte offentlig transport for å komme seg nærmere mark og skog. Avdelingen til Hans er ofte på tur og de bruker mye av tiden sin utenfor barnehagens område.

3.4 Gjennomføring av intervju

Intervjuene ble gjennomført i de respektive barnehagene de ansatte jobbet i. Jeg gjennomførte intervjuene på ulike dager og ønsket at intervjuene foregikk i omgivelser hvor vi var for oss selv og ikke ble forstyrret. Jeg sendte over en intervjuguide i forkant av selve intervjuene slik at informantene hadde mulighet til å se over spørsmålene på forhånd. Informantene fikk også sendt over informasjon og- samtykke skjema i forkant av intervjuet, og disse ble signert før vi startet opptaket. Forarbeidet før intervjuet, (arbeidet med intervjuguiden) var den viktigste delen av oppgaven da dette la grunnlaget for kvaliteten på dataene jeg senere analyserte. I intervjuguiden, skrev jeg ned spørsmål jeg ønsket svar på i forbindelse med problemstillingen min, og denne ble testet ut i forkant. Dette hjalp meg i stor grad når jeg skulle transkribere og analysere datamaterialet fra intervjuet. Jeg erfarte gjennom det første intervjuet at samtalen fløt bedre ved å ikke følge intervjuguiden til punkt og prikke. Det ble derfor gjennomført et semistrukturert intervju med resten av informantene. Til tross for at intervjuguiden ikke ble fulgt etter punkt og prikke, var det et godt hjelpemiddel for meg da jeg kunne titte ned på intervjuguiden å forsikre meg at alle temaer jeg ønsket belyse kom frem under intervjuet. Intervjuene ble tatt opp ved bruk av en lydopptaker. Ved å bruke en lydopptaker kunne jeg ha fullt fokus på informanten slik at samtalen fløt godt gjennom hele intervjuet. Intervjuene varte mellom 30-45 minutter. Jeg var nøye med å holde øyekontakt under hele intervjuet og brukte kroppsspråk for å anerkjenne til informanten at jeg fikk med meg det som informanten medelte.

Før analysearbeidet kunne begynne måtte datamateriale klargjøres, jeg var derfor rask med å dra hjem å transkribere så fort intervjuene mine var ferdig (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81). Her handlet det om å omgjøre det som ble sagt under intervjuet til skriftlig tekst, hvor jeg skrev ned det viktigste jeg mente var relevant for oppgaven videre. Jeg printet ut 3 ulike hefter med transkribering fra alle informantene, slik at når analysearbeidet startet, så hadde jeg mulighet til å ha dataen min lett tilgjengelig ved siden av meg mens jeg analyserte.

3.5 Metodekritikk

Bergsland & Jæger mener at ingen metode er feilfri og at det er viktig å være kritisk til metoden og innsamlingsstrategier som blir brukt (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81). I arbeidet med metode er det viktig å ha forhold til begrepene reliabilitet, validitet og generalisering. I forbindelse med kvalitative studier så får innholdet innenfor disse begrepene en annen betydning. Reliabilitet i kvalitative studier knyttes til spørsmålet om troverdighet. Her blir det vurdert om forskningen blir utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte, hvor pålitelig datamaterialet er, hvordan det samles inn og hvordan det blir bearbeidet, analysert og tolket. Validitet knyttes til bekreftbarhet, kvaliteten av tolkningen og om forståelsen av den enkelte prosjekt fører til, og støttes av en annen forskning. Generalisering i de kvalitative studier handler om overførbarhet. Her er målet om å ikke generalisere de resultatene som man har funnet, men heller å gi rike beskrivelser av det man har studert (Bersland & Jæger, 2014, s. 80-81).

Gjennom mitt arbeid har jeg hatt i bakhodet at det kan oppstå endringer underveis i prosjektet mitt. Sykdom oppsto, her måtte man vurdere om man ønsket ta intervjuene digitalt eller vente et par dager for å ta det fysisk. Ved å vente et par dager ville dette forsinke arbeidet mitt og føre til at jeg ikke kom i gang med analysearbeidet så fort som ønskelig. Jeg ønsket helst at intervjuene mine ble gjennomført fysisk, da kroppsspråk og mimikk er en naturlig del av et menneske og det hadde jeg ikke fått digitalt, derfor ble alle intervjuene holdt fysisk.

Som følge av at jeg kun har benyttet 3 informanter så er ikke utvalget av en slik størrelse at datene kan sies å være representative. Kjønnforskjeller blant informantene kan ha betydning for hvordan informantenes forhold til temaet besvares. Dette vil jeg ikke bruke tid på å analysere i denne oppgaven grunnet tidsaspektet og begrensninger knyttet til størrelse på oppgaven. Som tidligere nevnt så sendte jeg ut en intervjuguide et par dager før jeg gjennomførte intervjuet. Informantene fikk derfor mulighet til å se over spørsmålene og klargjøre svarene sine på forhånd. Jeg mener dette kan ha påvirket datainnsamlingen min både positivt og negativt. Jeg fikk innblikk i at informantene satt pris på at jeg sendte over intervjuguiden på forhånd, slik at de fikk et større innblikk i hva intervjuet gikk ut på og følte seg mer trygg i rollen som informant. Det negative med at jeg sendte ut spørsmålene et par dager før intervjuet var at informantene hadde mulighet til å søke opp og forberede svarene sine, enn å gi meg de troverdige svarene og tolkningene de selv mener om den risikofylte leken. Uansett sitter jeg igjen med et inntrykk av at informantene ble tryggere i rollen ved at

spørsmålene ble sendt ut på forhånd, og at de ble mer trygg på meg og ikke følte av intervjuet ble et slags type avhør.

3.6 Etiske hensyn

I min forskning har jeg hele tiden vært opptatt av personvern og personopplysninger. Når det kommer til de etiske retningslinjene så er behandlingen av personopplysninger et viktig aspekt ved forskningsetikk, og det er lovfestet at den enkelte ikke skal bli krenket gjennom behandling av personopplysninger (lov om behandling av personopplysninger, 2012, § 1) fra (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). I forkant av intervjuene, ble det sendt ut et informasjons og samtykkeskjema som informantene måtte lese over og signere før gjennomførelsen av intervjuet. I informasjons og -samtykkeskjema (se vedlegg 1) jeg sendte ut til informantene sto det tydelig beskrevet at spørreskjemaet var anonymt og frivillig - slik at informantene hadde mulighet til å trekke seg når som helst. I spørreskjemaet fikk informantene også innblikk i formålet med prosjektet og hva materialet skulle brukes til (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). Det ble også oppgitt at alt som ble skrevet ned i transkriberingen ble anonymisert og at informantenes navn fikk fiktive navn. I tillegg vil jeg makulere alle rådata knyttet til oppgaven når oppgaven er ferdig.

3.7 Analysearbeid

Etter at jeg hadde transkribert dataene etter fullført intervju benyttet jeg meg av tematisk analyse som metode. Tematisk metode gjorde det enkelt å finne likhetstrekk samt muliggjorde å kategorisere informasjonen jeg hadde fått fra alle 3 informanter på en enkelt måte. En analyse dreier seg om å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81). Her trakk jeg ut sitater som jeg mente passet best til problemstillingen min (Dalen, 2011, s. 89). Deretter benyttet jeg meg av koding som en fremgangsmåte, dette gjorde at jeg fikk en bedre oversikt over datamaterialet mitt. Under koding så ble jeg oppmerksom på flere sammenhenger som jeg ikke hadde lagt merke til tidligere. Jeg merket at jeg ved å benytte koding fikk en bedre struktur og klarhet i oppgaven min, jeg fikk også fjernet overflødig materiale som ikke hadde noe betydning når det kom til forståelsen eller formålet med problemstillingen min (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81-82).

Målet med kodingen var å samle alle tråder inn i en overordnet forståelse av det som fremstår som det mest sentrale i forhold til det det forskes på (Dalen, 2011, s. 66). Jeg ønsket at

kodingen min skulle organisere og kategorisere dataene mine etter ulike temaer. Jeg startet med å klassifisere spørsmålene mine, gjennom å trekke ut sitater fra transkriberingen min. Sitatene jeg trakk ut skrev jeg på ulike lapper. Dette var sitater som jeg mente pekte seg ut eller som jeg mente passet best til problemstillingen min. Ved å bruke koding fant jeg sammenhenger som jeg ikke hadde lagt merke til før, og kunne kategorisere funnene mine utafra dette (Aanesen, 2020). Jeg kategoriserte funnene mine ved å legge lappene som vendte mot samme tema inn i ulike hauger. Problemstillingen min hadde jeg alltid i bakhodet, slik at jeg var bevisst på at det jeg trakk ut var relevant til problemstillingen min. Deretter endte jeg opp med 4 ulike hauger, og fjernet lappene som ikke var mer relevant for datamaterialet videre.

Den tematiske analysen ledet meg derfor frem til 4 temaer, disse er: (1) Forståelsen av risikofylt lek, (2) ansattes begrensninger og håndtering av den risikofylte leken, (3) sikkerhet og skader og (4) fordelene med risikofylt lek

5.0 Funn

Målet med mine intervjuer var å finne ut hva slags forhold de ansatte har til den risikofylte leken i barnehagen for de eldste barna i barnehagen. Jeg ønsket å få et større innblikk i deres syn på risikofylt lek i barnehagen og hva slags begrensninger de ansatte setter knyttet til dette. Funnene jeg gjorde var forskjellige mellom informantene innen noen temaer mens på andre temaer var de svært like i sine meninger. Selv om informantene var en relativt homogen gruppe så har de forskjellig kjønn og referanser slik at det var ikke unaturlig at det var varierende svar på noen temaer.

Basert på svarene jeg har fått i intervjudelen så har jeg valgt å dele resultatene mine inn i 4 ulike temaer. Temaene kom jeg fram til når jeg kodet arbeidet mitt og fikk kategorisert mine viktigste funn inn under ulike temaer. Disse temaene er: Forståelsen av risikofylt lek, ansattes begrensninger og håndtering rundt den risikofylte leken, sikkerhet og skader og fordelene med risikofylt lek.

5.1 Forståelsen av risikofylt lek

Alle informantene nevner at risikofylt lek er en lek som er farlig og en lek hvor det kan oppstå skader. I tillegg nevnte alle at det er en lek som er både spennende, skummel og en artig lek innad i barnegruppen. Konkret så sier alle informantene at risikofylt lek kan være så mangt,

men trakk spesielt frem sykling, lekeslåssing, klatre i høyden, leke ved farlige plasser som f.eks. vann eller bruk av ulike redskaper. Kari var veldig bevisst på at risikofylt lek kan variere utafra hvilket barn det er snakk om, at det handler om hva barnet mestrer eller barnets utviklingsnivå. Kari nevnte det slik:

«Risikofylt lek avhenger av alder og utvikling. Barn er individer, og de har ulike toleranser. Når et barn får kjenne på at h*n beveger seg utenfor sin komfortsone så kan dette betegnes som risikofylt lek. Risikofylt lek er noe man har i barnehagen uansett, så det kommer helt an på barnets utviklings nivå og deres grenser».

Hun forklarer at risikofylt lek kan betegnes forskjellig fra barn til barn, og at det er deres utviklingsnivå som avgjør hva som er risikofylt lek for barnet eller ikke.

Informantene snakker mye om miljøet og mente at det var miljøet som var avgjørende for hva slags risikofylte lek som kom frem for de eldste barna i barnehagen. Kari nevnte at ettersom deres utemiljø er såpass stort og har et stort utvalg av naturelementer, så fikk barna et sett av muligheter til å utfolde seg på gjennom leken. Kari og Hans kunne fortelle at de merket at barna i deres barnehage søkte etter muligheter for å utfordre seg selv og så fort barna ble tatt med til nye miljø så kunne de se endring i leken og måten barna brukte kroppen sin motorisk på. Informantene forteller at det er uteområdet og nærmiljøet som er den viktigste forutsetningen for hva slags type risikofylt lek barna benytter seg av. I tillegg nevnte de hvor viktig rolle barnehageansatte har for å tilrettelegge for den risikofylte leken.

Informantene snakket litt om sin egen barndom og var tydelige på at det er deres barndom legger grunnlaget for deres referanser for hvordan de håndterer den risikofylte leken i barnehagen. Alle fortalte at de hadde en aktiv barndom, hvor de var mye alene på fritiden uten voksne, hvor de da fikk muligheten til å utfolde seg gjennom risikofylt lek. Anne forklarte det slik:

«Min barndom har stor påvirkning på hvordan jeg ser og jobber med den risikofylte leken i barnehagen, jeg ønsker at barna skal få leke på samme måte som jeg fikk».

Kari var veldig klar på at hun ikke ønsket at barna skulle bli tatt fra leken, hun hadde en barndom der hun fikk prøve ut det meste, noe som har påvirket hvordan hun er som voksen i barnehagen i dag.

«Barn må få lov til å være barn. Vi må ikke ta bort alt fra dem bare fordi vi ser på det som farlig. Denne type lek er bare bra for barnet og barnets utvikling».

Hans snakket også mye om at han ikke ønsket å ta fra barna leken, og at man må la barna prøve, *«feiler de lærer dem til neste gang»* sier han. Han kunne også fortelle at hans barndom har påvirket han i stor grad som lærer, og at han har tatt med sin barndom inn i barnehagen og latt barna prøve ut lek som han lekte da han var barn.

5.2 Ansattes begrensninger og håndtering av den risikofylte leken

Det var under dette temaet det kom frem mest ulike svar fra informantene. Alle tre kunne fortelle at de er redde for barna de har ansvaret for, og at det er deres egne begrensninger som påvirker grensene de setter for barna. Under intervjuet med Anne så stilte jeg spørsmålet *«men ellers er du åpen for risikofylt lek?»*, her svarer henne:

«Ja og det mener jeg de fleste i denne barnehagen er. Men vi er individer, vi er forskjellige. Vi har forskjellige toleranser for våres grenser, selv om vi ønsker det alle sammen, så påvirker det våres profesjon.»

Hans forteller at han prøver å sette minst mulig begrensninger til barna, men at det er episoder der han må trå inn da leken når leken ikke er i samvær med reglene som er kommunisert. Kari påstår at hun er ekstra redd og derfor tar seg selv i å sette begrensninger for ofte. Anne sier at hun til tider setter noen begrensninger, for å la dem holde på innenfor trygge sikkerhetsrammer.

Alle informantene nevner at de ikke ønsker å ta vekk leken fra barna, da dette er en viktig lek for barnas utvikling, men at deres begrensninger av og til kan ødelegge noe for dette. Kari nevner at selv om de fleste i barnehagen er positive for risikofylt lek, så er de barnehageansatte forskjellige med ulike referanser, og at dette påvirker hvordan de ansatte jobber med den risikofylte leken i barnehagen. Hun kan videre fortelle at hun blir ekstra varsom og redd når hun er rundt barn hun ikke kjenner til like godt som sin egen barnegruppe. Hun har tatt seg selv i å sette større begrensninger til disse barna, og har følt at hun har redusert eller tatt bort viktig lek flere ganger som følge av dette.

I tillegg nevner hun at det er viktig at man snakker om dette og minner hverandre om hvorfor det er viktig at de lar barna utføre den risikofylte leken, og at barnahagansatte må kunne legge vekk sine egne grenser for å fokusere på barnets utvikling.

«Jeg syntes det bare er fint at vi har ansatte med ulik bakgrunn og erfaring. Dette påvirker samarbeid og kommunikasjonen i barnehagen på en positiv måte»

Hun legger vekt på kommunikasjon samt å dele synspunkter med hverandre som viktig del av de barnehageansattes hverdag, slik at dekan lære av hverandre for å legge til rette for den risikofylte leken.

Informantene forklarer at de er opptatt av at barna får utfordret seg fysisk, men at det forskjell på hvor strenge de er.

«Vi voksne må være flinke på å vurdere om noe er farlig eller ikke, men vi må også huske at om vi tar vekk leken er det barna det går utover ikke oss voksne. Vi tar vekk gleden og leken for barna, for at vi selv skal føle oss bedre.»

Informantene nevner at voksenrollen er viktig, men at de ansatte må være flinke til å tenke over om de begrensningene som blir satt er nødvendig. Når Kari fikk spørsmål om de har satt noen strenge regler i barnehagen, forklarer hun at barnehagen ikke har ønsket at de eldste barna i barnehagen skulle ha mange regler, da de mente at dette ville påvirke den risikofylte leken og hvordan barna utfordret seg på.

«Vi har et statelig reglement, så det er minimalt med regler som selve barnehagen har satt».

Gjennom at barnehagen ikke har satt strenge regler, så mener hun at hun selv er flink til å la barn holde på for seg selv og lar dem regulere leken i stor grad selv. Hun forklarer at det er ansatte fordelt på uteområdet, slik at det alltid er en voksen som analyserer om leken går for langt eller ikke.

Hans virker mer avslappet når han snakker om sine egne begrensninger til den risikofylte leken. Han nevner flere ganger at det er hans aktive barndom som preger hvordan han er som lærer den dag i dag. Han forklarer at han ønsker at barna skal føle på om noe er skummelt og

at barna skal få prøve seg på ulike aktiviteter som å balansere, falle og hoppe ned fra større høyder. Videre forteller han viktigheten rundt å være forbilde for barna, han forklarer at:

«Hvordan jeg er som lærer vil motivere barna til å prøve selv. Når de ser en voksen er aktiv i leken eller i oppe i høyden, vil dette skape lyst for barna til å gjøre det samme».

Han kan fortelle at han har tatt med seg barna på flere aktiviteter som han holdt på med når han var ung, han mener at det å være en ivrig og lekelysten voksen bidrar til en aktiv og søkende barnegruppe.

5.3 Sikkerhet og skader

Kari forklarer at sikkerhet og skader er to sentrale faktorer når de vurderer tilgang til risikofylt lek, og at iverksatte sikkerhetstiltak bidrar til å redusere skadene som måtte oppstå i barnehagen. Informantene nevner den viktige voksenrollen, og at de voksne har et viktig ansvar rundt sikkerheten slik at man reduserer unødige skader på barna. Kari mener at det i dagens samfunn er et økende fokus på sikkerhet og at sikkerheten blir tatt på alvor av alle voksne i barnehagen. Kari og Anne snakker mye om skader, og forteller at de er ekstra redd for barna de har ansvaret for i barnehagene, og setter større grenser for dem enn deres egne barn hjemme. Informantene nevner flere ganger under intervjuene sine, at de ikke ønsker at barna de har ansvar for skal skade seg, og at de er redd for at alvorlige skader skal skje. Informantene forklarer at de vurderer sikkerheten i det område barna opprettholder seg daglig, slik at barna skal kunne leke i trygge omgivelser. Hans sier at:

«Vi har alltid sikkerhet i bakhodet, og ønsker at barna skal få holde på med risikofylt lek, men at dette skal skje innenfor trygge rammer».

Alle tre informantene nevner at til tross for at de alltid har fokus på sikkerhet, så vil det oppstå skader, men at det oftest er småskader som skrubbsår, blåmerker, og små kutt som da skjer. Kari nevner at småskadene barna pådrar seg ofte også kan være sunn læring i form av å lære fra de situasjonene som pådrar de disse småskadene, hun sier;

«Småskadene barna tilegner seg, påvirker ikke leken negativt senere»

Informantene forteller at de største skadene gjerne har oppstått når de er på tur og at dette heldigvis ikke skjer ofte. Anne har opplevd ett eksempel med brudd i hånden, Kari hadde opplevd en situasjon hvor ambulanse måtte tilkalles grunnet en fotskade, og Hans hadde opplevd en mild hodeskade. Ingen av informantene kunne erindre at det hadde skjedd større skader innenfor barnehagens område. Hans forklarte dette med at barna ofte søker etter større utfordringer når de er ute på tur. Hans forteller videre at:

«Jeg opplever at guttene skader seg mer enn det jentene gjør»

Han mener dette er et resultat at guttene har et høyere aktivitetsnivå enn jentene har, og at de engasjerer seg i aktiviteter som har større risiko for ulykker. Dette kan være klatring og lekeslossing. Videre sier han at dette ofte er lek som setter i gang følelsene i kroppen og at følelsene knyttet til risiko er noe de tar med seg videre i livet. Anne understreker de voksnes ansvar knyttet til sikkerhet gjennom at personalet fordeler seg utover i lekeområdet for å ivareta sikkerheten:

*«Voksne må fordele seg på uteområdet, slik at det er voksne tilgjengelig om noe skulle skje.
Dette er med å redusere skadene til barna»*

Informantene er alle tre enige om at mangel på voksne, ofte knyttet til økende sykefravær, er utfordrende i forhold til voksentetthet for å ivareta sikkerheten i barnehagen. De syntes det er vanskelig å ha kontroll over barna og sikkerheten, men også være den aktive voksne som deltar i barnas lek. Likevel påpeker Hans at antallet voksne i alltid er det som er viktigst knyttet til sikkerhet. Han trekker frem viktigheten av de voksne er observante og tilstedeværende. Hans sier:

«Det er ikke alltid antallet som har noe å si, men kvaliteten på de voksne og hvor tilstedeværende de er, er det viktigste»

Hans sier han har god erfaring med selv å delta i barnas lek samtidig som har fokus på å ivareta sikkerheten gjennom å være observant og ha god oversikt. Han mener at man ikke trenger ha hundre prosent oversikt til enhver tid, da dette vil også påvirke hvordan man er som den aktive voksne.

5.4 Fordelen med risikofylt lek

Alle informantene påpeker at den risikofylte leken har flere positive sider, blant annet gjennom at barn lærer å utfordre seg selv, kjenne på mestringsfølelse, motorisk utvikling og lære seg å kjenne sine egne grenser. De var også alle enige i at risikofylt lek type lek var en viktig og sentral del av barnehagehverdagen til barna. Hans understreket at barna må få lov til å utfordre seg selv, og at barn har godt av å kjenne på det skumle ved å gå litt ut av komfortsonen sin. Han forklarer videre at det er mange barn som trenger hjelp til dette da de ofte er usikre på om de mestrer utfordringene. Han understreker at det her er viktig at barnehageansatte tar på seg rollen i å motivere barna slik at de tørr å utfordre seg selv og overvinne følelsen av ikke å mestre.

«Dette tørr jeg ikke»

Anne og Kari nevner at oppmuntrende ord og positive tilbakemelding vil gjøre at barn sitter igjen med en god følelse av leken, spesielt når de mestrer nye utfordringer. Informantene snakker alle tre om at det er positivt for barn å oppleve situasjoner som kan ha en risiko i seg, de nevner at når barna håndterer slike situasjoner i trygge omgivelser og gjerne under veiledning så vil barna lære å vurdere og håndtere slike risikosituasjoner senere. De snakker mye om mestringsfølelsen til barna, og hvor givende det er å se barna oppnå denne følelsen. Kari sier at:

«Barna er forskjellig, noen mestrer noe og andre mestrer noe annet. Vi opplever at de tøffeste barna i barnehagen kan plutselig overraske og være de vageste. Det er aktiviteten som avgjør dette».

Hun forteller at det som er så fint med risikofylt lek er at det kan passe alle barn, slik at alle barn får kjent på følelsen av utfordring og mestring, på ulike nivå og måter. Videre sier henne at:

«Når barn utfolder seg gjennom risikofylt lek blir de flinkere til å regulere seg selv. Er dette jeg gjør nå farlig eller ikke? ... «Oi her gikk det gæli! Kanskje jeg skal prøve det på en annen måte eller ikke gjøre det igjen?» Barna får ta analyser litt selv»

Hun forklarer at på denne måten blir man kjent med seg selv og sine egne begrensninger. Hun nevner også at leken vil bidra til en fellesskapsfølelse, hvor barna deler mestringsfølelse og

spenning med hverandre. Anne forteller at den risikofylte leken er positiv da det er en lek som passer alle barn. Hun nevner at:

«Barn må selv kunne finne sin egen balanse mellom spenning og frykt, da det er her de vil mestre aktiviteten»

Anne sier det er viktig at man tilrettelegger slik at alle barn får muligheten til å oppnå mestringsfølelse.

6.0 Drøfting

I drøftingsdelen av oppgaven skal jeg drøfte funnene jeg gjorde meg fra mine intervjuer opp mot teori fra teorikapitlet for å kunne besvare på min problemstilling.

6.1 Forståelsen av risikofylt lek

Når det gjelder forståelsen av begrepet risikofylt lek, viser funnene mine at alle tre informanter hadde en ganske lik oppfatning knyttet til hva de mener er risikofylt lek. Anne, Kari og Hans beskriver risikofylt lek som en lek hvor noe kan virke skummelt eller farlig, og hvor det potensielt kan oppstå skader. De trakk også frem at risikofylt lek er en spenningsfylt aktivitet og en fysisk lek som er artig for barna. Dette stemmer godt med hvordan Sandseter beskriver risikofylt lek. Hun sier at risikofylt lek er en fysisk lek som innebærer spenning og uforutsigbarhet hvor det samtidig er en risiko for at en skade eller negative opplevelser kan oppstå (Sandseter, 2014, s. 14). Informantene har derfor en god og samstemt oppfatning av hva som teorien definerer som risikofylt lek. Videre kunne informantene forklare konkret ulike lekformer som de mente var risikofylt lek. Alle trakk frem aktiviteter som foregår i høyden, lek ved farlige plasser, sykling, aktivitet med stor fart, bruk av ulike redskaper eller lekeslåssing som eksempler på risikofylt lek. Dette kan man knytte opp mot Sandseters seks kategorier som er: lek i store høyder, med fare for å falle ned, lek med stor fart, med fare for blant annet sammenstøt, kamp- og slåsseleker, med fare for å skade hverandre, lek ved farlige steder, med fare for å falle på/ ned/ inni noe - lek med farlige redskaper og lek hvor barn kan gå seg bort / bli borte (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 27-28). Når det kommer til Sandseters 6 kategorier, var det interessant å se at det var en kategori som ikke ble nevnt av informantene, dette var lek hvor barn kan gå seg bort eller bli borte. Det kan være flere grunner til at det ikke ble nevnt, men man kan anta at informantene ikke tenkte på at dette er risikofylt lek. Dette er noe man gjerne skulle ha spurt informantene om dersom det hadde blitt registrert tidligere i studien.

Kari påpekte hvor viktig det er å tenke over at risikofylt lek kan betegnes forskjellig fra barn til barn, og at det er barnets utviklingsnivå som er avgjørende for når man kan si noe er risikofylt eller ikke. Hun nevnte at det kommer an på hva individet mestrer og ikke. Sandseter har også vært innom dette, hvor hun forklarer at personalet må anerkjenne at ingen barn er like, hvor man må se an barnets spenningsbehov og mestringsnivå, og kunne tilpasse grenser og frihet i risikofylt lek til hvert enkelt barn (Sandseter, 2018, s. 63). Kari anså dette som en viktig faktor, da barn må få muligheten til å utfolde og utvikle seg på sitt eget nivå. Videre nevnte Anne, Kari og Hans at det er deres erfaringer fra barndommen som påvirker forståelsen og hvilket forhold de har til den risikofylte leken. Dette kan vi knytte opp mot det Sandseter (2018) skriver om personalets holdninger, at det er hvordan de forholder seg til den risikofylte leken og deres toleranse for risiko som har stor betydning for den risikofylte leken.

Gjennom mine funn var det interessant å få innblikk i hvor viktig informantene mente miljøet var for den risikofylte leken. Informantene snakket mye om miljøet og hvor viktig uteområdet og nærmiljøet til barnehagen er, da de så på dette som en avgjørende faktor for hva slags type risikofylt lek de eldste barna benyttet seg av. Ingen av informantene brukte begrepet *affordances* gjennom intervjuene, men man kan tolke det slik at de henviser til dette begrepet når det var snakk om miljøet. Kari og Hans la tydelig merke til at barna søkte etter områder å kunne utfordre seg på innenfor barnehagens område, men så fort barna ble introdusert til nye miljø på tur så merket de endring på leken og måten barna brukte kroppen sin på. De forklarte at man ikke trenger å tenke avansert gjennom å introdusere barna til nye miljø, at en gressplen kan være bra nok for at barna får utfordret og utfoldet seg på nye måter. Dette kan vi knytte opp mot hva Neegaard sier om *affordances*, at det er barnets erfaring, evne og oppmerksomhet som avgjør hva av miljøets muligheter som blir sett og tatt i bruk i leken og utforskningen (Neegaard, 2022, s. 19). Barn vil analysere miljøet rundt dem og utfolde seg utafra dette, introduserer de voksne barna til nye miljø vil dette åpne for nye lek og ny måte å utfolde seg på. Det er personalet i barnehagen som legger føringen når det kommer til den risikofylte leken. Som rammeplanen påpekte så skal personalet i barnehagen utforme det fysiske miljøet, slik at alle barn får muligheten til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 14). Anne, Kari og Hans nevnte alle tre hvor viktig voksenrollen er når det kommer til den risikofylte leken.

6.2 Ansattes begrensninger og håndtering av den risikofylte leken

Informantene var tydelig på at det er deres egne begrensninger som avgjør hva slags grenser de setter ovenfor barna. Som funnene mine viser, så forteller informantene mine på ulike måter, hva slags på begrensninger de setter for barna. Dette kan forklares med at vi alle har forskjellige preferanser knyttet til hva vi oppfatter som risikofylt lek, og dette påvirker profesjonen til de ansatte i barnehagene. En annen forklaring kan være at ansatte får forskjellige oppfatninger gjennom ulike veiledere gjennom sin utdanning eller i forbindelse med opplæring i barnehagene. Når ansatte har ulike begrensninger for den risikofylte leken, vil dette påvirke hvordan de ansatte jobber. Sandseter (2018) hevder at ansattes grensesetting er knyttet til hva man selv oppfatter som farlig og ikke. Spørsmålet er om disse begrensningene blir satt fordi de ansatte føler seg tryggere i sin rolle, eller om de setter dem fordi de opplever at leken ikke er i samvær med barnets utvikling og hva barnet mestrer. Her vil det være viktig at ansatte er bevisste og reflekterer med seg selv hvorfor de setter disse begrensningene. Jeg mener også at det trenger ikke bare være negativt at de ansatte har ulike former for begrensninger. I funnene mine, nevner Kari at hennes barnehage har ansatte med ulik bakgrunn og erfaringer, og at dette er positivt når det kommer til deres samarbeid og kommunikasjon. Man vil på denne måten kunne dele erfaringer og synspunkter med hverandre, som fører til at man lærer av hverandre og kan diskutere seg imellom hvorfor de ser på leken som en positiv faktor. Dette kan knyttes opp mot Sandseters (2021) utsagn hvor hun forklarer at ansatte blir tryggere i sine vurderinger når de vet hva slags positive sider den risikofylte leken har.

Jeg forstår det slik at dersom ansatte jevnlig tenker over hva slags positive faktorer leken har for barna, så vil det være lettere å ikke begrense like mye, enn når man stadig tenker over «hva er farlig». Til tross for at det blir satt begrensninger i leken for barna, var alle informantene tydelig på at de ikke ønsket å ta vekk leken fra barna. Når barn får muligheten til å utvikle seg gjennom risikofylt lek, vil de få muligheten til å utvikle seg viktig ferdigheter og håndtere risikoen på en trygg måte. Det vil derfor stilles stort krav til de ansatte, slik at de er bevisste på hva den risikofylte leken gir barna og at kroppslig utfordrende lek er viktig for barnas utvikling og at dem legger til rette for slik lek. Når ansatte legger til rette for slik lek er det viktig at leken blir tilpasset slik at alle barn har muligheten til å kunne delta, at det er materialer tilgjengelig for barna og at leken er under trygge rammer.

(Kunnskapsdepartementet, 2017). Barnehagehverdagen bør være preget av en blanding av planlagte og spontane aktiviteter, det kan være en fordel å ta utgangspunkt i aktiviteter barn

allerede interesserer seg av. Med en bred forståelse av begrepet risikofylt lek og hva den innebærer, vil det være enklere for ansatte å jobbe med den risikofylte leken.

6.3 Sikkerhet og skader

Informantene er tydelig på at barna må få muligheten til å utfordre seg i barnehagen, men at dette skal skje innenfor trygge rammer. Sandseter mener at mye av grunnen for at teamet om sikkerhet og skader er et meget aktuelt tema i barnehagene, er fordi personalet er redd for at alvorlige ulykker vil skje (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 36). Dette fikk jeg også inntrykk av under min undersøkelse. Informantene nevnte flere ganger hvor redd de er for barna de har ansvaret for, og redselen rundt at barna skal ende opp med å skade seg. Anne og Kari som har egne barn, forklarte at de setter større grenser for barna i barnehagen enn de gjør for deres egne barn hjemme. Sandseter (2021) påpeker at voksne er mer beskyttende for barna i barnehagen fordi barnas oppvekst er fremmed for dem. Dette kan man også se i lys av en endring i samfunnet, der det er stort fokus på å unngå å skade barna og at dette kan føre til overbeskyttelse av barna. En annen grunn kan være at voksne tenker ulikt når det kommer til barneoppdragelse, og at man er uenig i hva som er god sikkerhet og ikke. Løsningen på dette kan være at personalet tar seg tid til å diskutere dette temaet mellom seg slik at de får et trygt og felles bilde på hva man skal tillate og hva som er trygt når det kommer til barnas risikofylte lek.

Informantene ser på voksenrollen som en viktig faktor, når det kommer til å kunne forhindre skader i barnehagene. Anne snakket om viktigheten av at personalet fordeler seg på uteområdet, og at dette kunne være en viktig faktor for å redusere antall skader i barnehagen. Det handler om å være en tilstedeværende voksen, som deltar i barnas lek, har kontroll på hvor barna befinner seg og vite at barnas lek er innenfor trygge sikkerhets-rammer. Dette er også noe Rammeplanen (2017) skriver om, hvor viktig voksen rollen er og at voksne skal støtte og delta i barnas lek. Antallet voksne på området, vil også spille en stor rolle. Informantene nevner at sykefravær kan føre til utfordringer med tilstedeværelse i den risikofylte leken og at dette forsterkes gjennom mangel på vikarer. Hans hevder at det ikke er antallet voksne som er viktigst, men heller at kvaliteten på tilstedeværelsen som er viktig. Han forklarer med at om man skal ha hundre prosent oversikt hele tiden så vil dette påvirke hvordan man opptrer som voksen knyttet til risikofylt lek. Han forklarer at om man klarer ha en blanding av god oversikt, men samtidig delta i barns lek, så vil dette påvirke sikkerheten på

en positiv måte (Storli, 2018, s. 348). Her handler det om at barna må få muligheten til å utforske litt på egenhånd, slik at de ikke føler seg observert til enhver tid.

I den norske kartlegging av skader i barnehagen så viser rapporten at 98% av skadene er små skader, dette kunne være alt fra skrubbsår, blåmerker eller små kutt (Sandseter, 2021, s. 37). Dette samsvarer også med hva mine informanter fortalte. De hadde opplevd svært få alvorlige skader, og flesteparten av skadene som oppstod var små skader som skrubbsår, blåmerker og små kutt. Et funn som var interessant er når Hans forteller at han opplever at gutter skader seg mer enn det jenter gjør. Internasjonale studier viser at gutter er mer spennings- og risikoøkende enn jenter, og at dette kan være grunnen til at guttene skader seg mer enn jenter (Sandseter & Hagen, 2018, s. 417). Dette var også noe Hans påpekte, at guttene engasjerer seg mer i risikofylte aktiviteter, og at dette sannsynligvis er grunnen til at guttene skader seg mer. Som ansatt i barnehage, vil det være viktig at man lar barn nærme seg aktiviteter som har økende risiko, da dette vil lære barna å håndtere risikoer og få erfaringer med risikofylte situasjoner. Sandseter (2018) skriver om dette, hvor hun forklarer at barn får erfaring med risikofylte situasjoner, så vil dette hjelpe barna med å mestre disse situasjonene senere og ved å gjøre seg risikovurderinger underveis.

6.4 Fordelen med risikofylt lek

Til tross for at man kan oppleve utfordringer knyttet til sikkerheten og skader i forbindelse med den risikofylte leken, så er det positive sider av den risikofylte leken. Alle tre informantene understrekte at de så på den risikofylte leken som et positivt element i barnehagen og at de kunne nevne flere faktorer som gjør leken positiv for dem. Informantene mente at barn har godt av å utsettes for en viss grad risiko i lek og at dette har en positiv påvirkning når det kommer til barns utvikling. Informantene nevnte at barna lærer av å få muligheten til å utfordre seg selv, kjenne på mestringsfølelse, utvikle seg motorisk og lære å kjenne sine egne grenser. De forteller også at de eldste barna stadig søker etter risikofylt lek og lek med risiko, dette stemmer overens med hva Sandseter (2021) sier, at barn søker etter risikofylt lek og spennende opplevelser, fordi det er barnas måte å utforske seg selv og omgivelsene rundt på. Som Hans nevnte, så har barn godt av å kjenne på det skumle og komme seg ut av komfortsonen sin. Det er ikke alltid barn kjenner til sine egne grenser, og dermed ikke vet hvor mye de mestrer og ikke. Her kan man knytte inn den viktige voksenrollen. De voksne må støtte barna i leken, la de utforske og motivere dem til å prøve

mest mulig på egenhånd, med hjelp av nær støtte om det trengs. Dette kan knyttes opp mot det Sandseter (2018) sier, gjennom at barn må få muligheten til å være i situasjoner hvor det kan være fare for at en risiko oppstår. Som informantene sier så er det læring i å oppleve situasjoner som har fare for risiko forbundet med seg, og at dette vil gjøre dem i bedre stand til å vurdere og håndtere risikosituasjoner senere.

Et begrep som informantene nevner gjentatte ganger, er mestringsfølelse. Man får inntrykk av at informantene er opptatte av at barn får oppleve mestring og at det er i de risikofylte aktivitetene at barn får kjent på følelsen av mestring. Kari nevner at barn mestrer hver sin aktivitet på ulike måter og at det er selveste aktiviteten som avgjør hva barnet mestrer. Mestringsfølelsen er individuell fra barn til barn, og denne følelsen oppstår når barnet har mestret noe nytt, eller noe man trodde man ikke skulle klare. Informantene påpeker at de jevnlig er flinke til å gi barna positive tilbakemeldinger og motiverende ord, slik at barna sitter igjen med en god følelse. De er inne på det Lillemyr (2020) sier om barns selvoppfatning. Han sier at selvoppfatningen til et barn kommer av sin egen oppfatning av seg selv og innflytelsen fra andre, slik at positive tilbakemeldinger vil resultere i at barnas selvtillit bygges opp og motivasjonen for å fortsette eller prøve videre kommer til syne.

Ingen av informantene nevner direkte Csikzentmihalyi (1990) sin flytsonemodell, som er sentral i en forståelse om hvordan mestringsfølelsen oppstår. Selv om flytsonemodellene ikke nevnes med navn, tolker jeg det som at de ansatte vet og har en forståelse ovenfor denne i praksis. Anne snakker indirekte om dette, og forteller at den risikofylte leken passer alle barn, og at barna selv må finne sin egen balanse mellom spenning og frykt for å til slutt kunne mestre noe. Flytsonemodellen viser at dersom det er samsvar mellom utfordring og egendefinert ferdighet så befinner barnet seg i flytsonen gjennom mestring. Det er viktig å være klar over at man ofte må være litt utenfor flytsonen i starten for å kunne tilegne seg nye ferdigheter, men at man raskt, gjerne med veiledning, kommer inn i flytsonen gjennom mestring (Nes, 2018, s. 375). Det er derfor hensiktsmessig at ansatte tilrettelegger slik at utfordringene ikke er for store men heller ikke for små.

7.0 Konklusjon og avslutning

Problemstillingen min er: «*Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til de eldste barnas risikofylte lek?*». For at jeg skulle klare å besvare min problemstilling valgte jeg ut relevant teori som jeg mente var avgjørende for arbeidet. Videre samlet jeg inn data fra mine 3 informanter, som jeg senere analyserte for at jeg skulle ha muligheten til å drøfte funnene mine. Det er viktig å understreke at utvalget av informanter var lite og man kan ikke konkludere med at svarene er representative for alle barnehagelærere i Norge.

Basert på dataene jeg samlet inn er det stor enighet om at ansatte ser på den risikofylte leken som en lærerik og viktig del av barns utvikling. Det er stor bevissthet rundt fokuset på å gi barna mestringsfølelse gjennom å gi dem utfordringer tilpasset deres ferdighetsnivå, men at begrensninger satt av barnehageansatte knyttet til risikofylt lek kan være med å begrense denne mestringsfølelsen. Til tross for at flytsonemodellen ikke ble nevnt av noen av informantene, snakker alle tre om hvor viktig det er å kjenne på egne grenser, prøve ut noe nytt og kjenne på mestringsfølelse. Det fremkommer også at graden av begrensninger knyttet til risikofylt lek avhenger i stor grad av bakgrunnen til de barnehageansatte og hvorvidt temaet diskuteres internt i barnehagene. Det kan synes som det er større grad av risikofylt lek når barnehagen for eksempel er ute i skog og mark, men det er også i disse miljøene litt større skader oftest oppstår. Det er enighet om at småskader i barnehagen ikke nødvendigvis er en utfordring da slike situasjoner ofte er en god læringsarena, men at hovedfokuset må være å unngå større skader uten at de voksne må inn å begrense leken for mye. Det fremkommer også at gutter i større grad enn jenter tørr og utfordre seg selv i risikofylt lek noe som gjør at barnehageansatte må håndtere kjønne litt ulikt i forhold å gi støtte til å utfordre seg versus å kontrollere at leken ikke utarter til å bli farlig.

Avslutningsvis vil jeg også trekke frem at alle mine funn rundt praktisering av risikofylt lek i barnehagen stemmer meget godt med den teori som ligger til grunn for temaet. Jeg tar med meg all kunnskap og erfaring fra denne oppgaven videre inn i arbeidslivet som snart ferdig utdannet barnehagelærer.

8.0 Referanseliste

- Aanesen, K. H. (2020, 5. november). *Analyse og drøfting av kvalitative data*. NDLA.
<https://ndla.no/article/26932>
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I. M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.)
Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanning. (s. 51-86). Cappelen Damm Akademisk.
- Bjørgen, K. (2018). Praktisk planlegging og tilrettelegging av bevegelseslek i barnehagen. I.
Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk
arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 305-330). Gyldendal Akademisk.
- Dalen, M. (2011). Intervju som forskningsmetode - en kvalitativ tilnærming. (2. utgave).
Universitetsforlaget.
- Fasting, M.L. (2017). *Barns utelek*. Oslo: Universitetsforlaget
- Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr. (2014) Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr. FOR-
1996-07-19-703. Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-07-19-703>
- Lundhaug, T., & Neegaard, H. R. (2013). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Cappelen Damm.
- Lysklett, O. B. (2013). Ute hele uka. Natur- og friluftsbarnhagen. Universitetsforlaget.
- Lillemyr, O. F. (2020). Lek på alvor. (4. utg.) Universitetsforlaget.
- Moser, T. (2018). Motorikk, utvikling og læring – en kort innføring i grunnleggende begreper og
forståelser. I. Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red). *Kroppslighet i barnehagen:
Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 130-152). Gyldendal Akademisk.
- Moser, T. & Storli, R. (2018). Fysisk og motorisk utvikling. I. Glaser, I. Størksen & M. B. Drugli
(Red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2. utgave., s. 107-134).
Fagbokforlaget.
- Nes, R. B. (2018). Lykke som ressursbygger. I. Glaser, I. Størksen & M. B. Drugli (Red.) *Utvikling,
lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2. utgave., s. 369-382). Fagbokforlaget.
- Neegaard, H. (2022). Friluftslivpraksis i barnehagen. I. Neegaard, H. & Krempig, I. W. (Red.).
Barnehagens friluftsliv. Cappelen Damm Akademisk.
- Sandseter, E. B. H & Hagen, T. L. (2018). Sikkerhet ved bevegelseslek i barnehagen. I. Sandseter,
E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med
kropp, bevegelse og helse* (s. 415-426). Gyldendal Akademisk.
- Sandseter, E. B. H. (2018). Det opplevelses- og spenningsøkende barnet. I. Sandseter, E.B.H., Hagen,
T.L. & Moser, T. (Red). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse
og helse* (s. 54-64). Gyldendal Akademisk.
- Sandseter, E.B.H. (2013). Når det kile i magen, må æ bare flir og hyl! Betydningen av barns
risikofylte lek. I Kvello, Ø. (Red.). *Barns barnehage 2: Barn i utvikling* (2. utg., s. 178 -
194). Gyldendal Akademisk.

Sandseter, E. B. H. (2014). Boblende glede og sug i magen: Risikofylt lek i barnehagen. I E. B. H Sandseter, & Jensen, O. J. (Red.), *Vilt og farlig- om barns og unges bevegelseslek* (s. 13-25). Gyldendal Norsk Forlag.

Sandseter, E. B & Kvalnes, Ø. (2021). Risikofylt lek. En etisk utfordring. Universitetsforlaget.

Storli, T. (2018). Bevegelseslek i barnehagens uteområde. I Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (Red). *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 345-362). Gyldendal Akademisk.

Vedlegg 1

Informasjons og- samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i forskningsprosjektet ” Risikolek i barnehagen ”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få mer informasjon av ansatte i ulike barnehager hva deres tanker om risikolek i barnehagen er og hva slags grenser de har, og hvorfor disse grensene er satt. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg er Nathalie Elise Nøvik og er bachelorstudent ved Dronning Mauds Minne høgskole i Trondheim. Jeg tar bachelor med vekt på natur og friluftsliv. Tema for bacheloroppgaven er barns risikofylte lek i barnehagen. Formålet med prosjektet er å kunne innhente data fra ansatte i ulike barnehager, og finne ut hva deres tanker rundt risikofylt lek i barnehagen er og hva slags grenser og hvorfor disse grensene er satt, når det kommer til den risikofylte leken i barnehagen.

Prosjektet har følgende problemstilling: «*Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til de eldste barnas risikofylte lek?*»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta grunnet ditt yrke og at din bevissthet rundt temaet i prosjektet mitt kan være nyttig for meg når det kommer til min videre skriving. Jeg ønsker få et større innblikk rundt hva ansattes tanker og holdninger rundt risikofylt lek er.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet innebærer det deltakelse i en kvalitativ forskningsmetode i form av intervju som varer i ca. 30/45 minutter. Spørsmålene omhandler den ansattes rolle til risikofyllt lek, hvordan barnehagen jobber med risikofyllt lek, hva foreldres innspill har å si og område i barnehagen. Jeg ønsker å intervju 4 ansatte i ulike barnehager og innhente nyttig informasjon til videre drøfting i oppgaven min. Før intervjuet blir jeg å sende over et A4 ark med en intervjuguide for at du skal kunne forberede deg om ønskelig. Dersom det dukker opp spørsmål du ikke ønsker svare på, kan du la være. Svarene dine vil bli tatt opp gjennom lydopptak.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil være student og veileder til studenten som vil ha tilgang til opplysningene.
- Deltakerne vil ikke kunne gjenkjennes dersom oppgaven blir publisert.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 26.04.2024. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger anonymiseres. All data vil bli slettet etter sensurfrist. Kun student og veileder vil ha tilgang til datamaterialet.

- Tiltak for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til opplysninger er å slette lydopptak så snart alt er notert ned på pc, og eventuelle navn i lydopptakene vil jeg gjøre fiktive. Dersom navn på barnehager og skoler kommer frem vil disse også bli gjort fiktive.
- Det vil bli brukt lydopptaker under intervjuet. Alt vil bli anonymisert.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg

- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Karin Oddbjørg Kippe (kok@dmmh.no) og Kristine Lefstad Tyldum (ktl@dmmh.no)
- Vårt personvernombud: Sam Akol Kasimba –
personvern@dmmh.no (<mailto:personvern@dmmh.no>)

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

*Dronning Mauds
Minnes Høgskole*

Student

(Nathalie Elise Nøvik)

(Karin Oddbjørg Kippe)
kok@dmmh.no

210601@dmmh.no

(Kristine Lefstad Tyldum)
ktl@dmmh.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Risikolek i barnehagen», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på intervju
- at innhold fra intervjuet kan publiseres i en bachelor oppgave

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2

Intervjuguide

RISIKOLEK I BARNEHAGEN

Problemstilling: *Hvilket forhold har de ansatte i barnehagen til de eldste barnas risikofylte lek?»*

Bakgrunnen til kandidat	<ul style="list-style-type: none"> - Kjønn - Stilling - Stillingsprosent - Hvor lenge har du jobbet i barnehage - Privat eller kommunal - Hva slags type barnehage er dette? - Hvilken aldersgruppe jobber du med?
Risikolek	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ser du på risikofylt lek i barnehagen? - Hvilke regler har barnehagen når det kommer til risikofylt lek i deres ute/inne miljø? - Ser du noen fordeler/ulempes med risikofylt lek i barnehagen?
Voksenrollen	<ul style="list-style-type: none"> - Hva slags forhold har du til risikofylt lek i barnehagen? - Har du noe forhold til risikofylt lek i barnehagen som barn? - Hvor viktig er voksenrollen når det kommer til barns risikofylte lek?
Barnehagens område	<ul style="list-style-type: none"> - Skulle du ønske noe var annerledes når det kommer til uteområde i barnehagen? - Er det bygd bevisste hinder/klatrestativ ute for at barn skal utfolde seg gjennom den risikofylte leken?
Foreldregruppen	<ul style="list-style-type: none"> - Har foreldrene satt noen krav til deres barn når det kommer til risikofylt lek? - Har foreldregruppen noe påvirkningskraft når det kommer til regler i barnehagen?

Barnehagen generelt	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan kommer risikofylt lek til syne i barnehagens daglige virksomhet? (Årsplan f. Eks.) - Snakker dere noe om risikofylt lek på personalmøter? Hvor synlige kommer dette teamet opp? - Har dere snakket om hva risikofylt lek kan gjøre med barns kropp og trivsel i barnehagen?
Skader	<ul style="list-style-type: none"> - Når det kommer til den risikofylte leken i barnehagen, har dere opplevd at barn har skadet seg? Hva slags type skade er evt. dette? - Har skader ført til at dere har stengt ned eller satt strengere regler i barnehagen, som fører til at den risikofylte leken blir tatt bort?
Annet	Noe kandidaten ønsker å tilføye?

Vedlegg 3

Kvittering fra SIKT

Vurdering av behandling av personopplysninger

 Skriv ut

 27.02.2024

Referansenummer
490235

Vurderingstype
Standard

Dato
27.02.2024

Tittel
Risikolek i barnehagen

Behandlingsansvarlig institusjon
Dronning Mauds Minne – Høgskole for barnehagelærerutdanning / Seksjon for fysisk aktivitet og helse

Prosjektansvarlig
Karin Oddbjørg Kippe

Student
Nathalie Elise Nøvik

Prosjektperiode
01.02.2024 - 26.04.2024

Kategorier personopplysninger
Alminnelige

Lovlig grunnlag
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 26.04.2024.

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Vi har nå vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene.

DELE PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

Du må dele prosjektet med prosjektansvarlig. Du deler fra prosjektsiden på minforskning.sikt.no. Hvis prosjektansvarlig ikke godtar invitasjonen innen én uke, må du sende en ny invitasjon.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt og hvilke databehandlere du kan bruke. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.).

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. I langvarige prosjekter vil vi ta kontakt hvert annet år for å minne om at eventuelle endringer må meldes.

Lykke til med prosjektet!